

Helsingin perhepäivähoidon toimintasuunnitelma

Perhepäivähoitoalue Latokartano-Pukinmäki /
Varhaiskasvatusyksikkö pph Latokartano-Pukinmäki
2019-2020

Helsinki

Toimintasuunnitelman rakenne

- Varhaiskasvatuksen toimintasuunnitelman laatiminen
- Työtämme ohjaavat arvot
- Lapsen varhaiskasvatuksen aloittaminen ja siirtymisen käytännöt
- Oppimisympäristö
- Yksikön toimintakulttuurin kuvaus, toimintakauden keskeiset periaatteet ja kehittämiskohde
- Toimintavuoden yhteiset tavoitteet:
 - Sensitiivinen vuorovaikutus
 - Käytämme koko kaupunkia oppimisen ja työnteon ympäristönä
- Laaja-alainen osaaminen
- Oppimisen alueet
- Yhteistyö ja viestintä
- Dokumentointi, arviointi ja kehittäminen

Varhaiskasvatuksen toimintasuunnitelman laatiminen

Helsingin perhepäivähoidon toimintasuunnitelma perustuu Opetushallituksen antamiin varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin 2018 sekä Helsingin kaupungin varhaiskasvatussuunnitelmaan 2019.

Perhepäivähoidon toimintasuunnitelmassa kuvataan, miten varhaiskasvatusta yksikössä pedagogisesti käytännössä toteutetaan. Toimintasuunnitelma on ytimekäs käytännön varhaiskasvatustoiminnan kuvaus.

Toimintasuunnitelma laaditaan toimintakaudelle ja siihen kirjataan varhaiskasvatuksen painopistealueet ja kehittämiskohteet.

Jokaiselle lapselle laaditaan yhdessä perheen kanssa Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma.

Ryhmäkohtainen toiminnan suunnittelu perustuu lapsen varhaiskasvatuksen suunnitelmaprosessista saatuun tietoon, yksikön toimintasuunnitelmaan, Helsingin varhaiskasvatussuunnitelmaan sekä Vasu perusteisiin.

Työtämme ohjaavat yhteiset arvot

Helsinkiläinen varhaiskasvatus perustuu Vasu-perusteissa määritellyille arvoille sekä [Helsingin kaupungin strategiaan 2017-2021](#)

Vasuperusteissa määritellyt arvot:

- Lapsuuden itseisarvo
- Ihmisenä kasvaminen
- Lapsen oikeudet
- Yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja moninaisuus
- Perheiden monimuotoisuus
- Terveellinen ja kestävä elämäntapa

Lapsen varhaiskasvatuksen polku perhepäivähoidossa

Tutustumisen ja aloittamisen käytännöt

- Saatuaan tiedon hoitopaikasta perhepäivähoidossa tai ryhmäperhepäivähoidossa, vanhemmat ottavat yhteyttä hoitopaikkaan tai perhepäivähoitaja /ryhmäperhepäivähoitaja perheeseen ja sopivat tutustumiskäynnin.
- Tutustumiskäynnillä esitellään hoitopaikan tilat ja kerrotaan ryhmästä ja toimintatavoista sekä sovitaan tutustumisjakson aikataulu.
- Tutustumisjakso, missä vanhempi on joko kokonaan tai osittain mukana hoitopaikassa lapsen kanssa, on noin viikon mittainen. Tutustumisjaksolla käydään aloituskeskustelu.

Lapsen vasuprosessi – perhepäivähoidon yhteisesti sovitut käytännöt

- Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma, vasu, laaditaan vuosittain aina toimintakauden alussa syys-lokakuussa.
- Kesken toimintakautta aloittavan lapsen vasu laaditaan noin kahden kk:n kuluttua aloituksesta.
- Vasu arvioidaan toukokuussa ja aina lapsen siirtyessä toiseen hoitopaikkaan.
- Lapsen vasukeskusteluihin ja vanhempaintilaisuuksiin otetaan aina tarvittaessa tulkki.

Toiseen varhaiskasvatusyksikköön siirtymisen yhteiset käytännöt Helsingissä

- Lapsen siirtyessä hoitopaikasta toiseen pidetään tarvittaessa siirtoneuvottelu uuden hoitopaikan henkilökunnan ja vanhempien kanssa. Lapsen vasu siirtyy uuteen varhaiskasvatuspaikkaan.

Oppimisympäristö

Perhepäivähoidossa oppimis- ja toimintaympäristönä toimii ryhmäperhepäiväkotien tilat ja perhepäivähoitajien kodit piha-alueineen.

Perhepäivähoidossa liikutaan ja retkeillään säännöllisesti, jolloin voidaan aktiivisesti hyödyntää lähiympäristöä, omaa kaupunginosaa ja koko Helsinkiä ja sen monipuolista tarjontaa.

Lasten kanssa toimitaan leikkipuistoissa, puistoissa, metsissä, urheilukentillä eri vuodenaikojen tuomat mahdollisuudet huomioiden. Perhepäivähoidossa tehdään kirjastoretkiä säännöllisesti.

Jokaiselle perhepäivähoitoryhmälle ja ryhmäperhepäiväkodille on sovittu lähellä oleva päiväkotikaveripäiväkodiksi. Kaveripäiväkodin kanssa tehdään toiminnallista yhteistyötä vierailujen ja erilaisten tapahtumien merkeissä.

Monipuolinen oppimisympäristö luo puitteet lapsen kokonaisvaltaiselle oppimiselle. Luonnossa ja kaupunkiympäristössä liikkuesssa lapsi voi toteuttaa luontaista oppimista ihmetellen, tutkien ja oivaltaen leikin keinoin.

Perhepäivähoidossa lapsilla on käytävissä tarkoituksenmukaisia leluja ja välineitä sekä riittävästi leikkiaikaa ja leikkirauha. Toimintaympäristössä on paljon vaihtoehtoja erilaisiin aktiviteetteihin, missä pystyy yhdistämään niin pienten kuin ryhmän isompienkin lasten mielenkiinnon kohteet.

Havainnoimalla lasten tekemistä ja heidän kanssaan keskustelemalla aikuinen on tietoinen sen hetkisistä lasten kiinnostuksen kohteista. Aikuinen tarjoaa ja laittaa esille mieleisiä leikkejä ja askarteluja sekä tuo toimintaan lauluja, jumppia, satuja lasten kiinnostuksen kohteisiin liittyen.

Lasten ja perheiden toiveita kuullaan toiminta- ja oppimisympäristöjä suunniteltaessa syksyn vanhempien tapaamisissa. Lapset saavat olla mukana valitsemassa retkikohteita ja leikkiympäristöjä.

Perhepäivähoidon toimintakulttuurin keskeiset periaatteet ja kehittämiskohde

Perhepäivähoidossa on leikkiin kannustava toimintakulttuuri:

Leikin lumo, vuorovaikutuksen voima ja perushoidon pedagogiikka

Perhepäivähoidossa jokainen lapsi pääsee päivittäin osallistumaan leikkiin yhdessä ryhmän toisten lasten sekä hoitajan kanssa

Hoitaja on aktiivinen osallistuja leikissä ja luo leikin kautta lapselle tilaisuuden ilmaista itseään, omia tunteitaan ja oppia uutta yhdessä toisten kanssa.

Perhepäivähoidossa henkilöstö toimii sensitiivisesti ja havaitsee lasten aloitteet sekä vastaa niihin lasten osallisuutta ja toimijuutta tukevalla tavalla.

Leikki perhepäivähoidossa

Perhepäivähoidossa leikki on keskeisin toimintamuoto. Leikkiä on kaikkialla, sisällä ja ulkona, retkillä, metsässä ja puistoissa. Aikuinen havainnoi sensitiivisesti leikin kulkua ja mahdollistaa pitkäkestoisen leikin ja sopii lasten kanssa milloin leikkiä voi jatkaa.

Aikuinen tukee, rikastuttaa ja innostaa leikkiä ja tuo lisää mielikuvia leikkiin. Aikuinen tuntee lasten mielipuuhat ja mielihahmot ja toteuttaa lasten toiveleikkejä ja järjestee tarvikkeita leikkiin. Lapset ja aikuiset muokkaavat yhdessä tiloja ja leikkivälineitä eri leikkeihin soveltuviksi. Leikkivälineitä pidetään esillä ja vaihdellaan lasten kiinnostuksen mukaan.

Aikuinen järjestää leikkirauhan yhdessä kaverin kanssa tai omassa rauhassa. Aikuinen on mukana mahdollistamassa eri-ikäisten lasten yhteisen leikin, jotta kaikki pääsevät osalliseksi leikkiin ja sen kehittymiseen. Aikuinen ohjaa ja tukee lasten vuorovaikutustaitoja. Aikuinen järjestää ja ohjaa päivittäin ryhmän yhteisleikkiä esim. ennen ruokailua. Laulu- ja liikuntaleikeissä kaikki pääsevät osallistumaan ja ryhmän yhteishenki vahvistuu.

Aikuinen seuraa lapsen leikin kehittymistä (yksin leikkiminen, rinnakkain leikkiminen, yhdessä leikkiminen), on herkkänä ja askeleen edellä tarjoamalla monipuolisia leikki- ja toimintamahdollisuuksia.

Perhepäivähoidossa arjen perushoitotilanteet ovat läheisiä vuorovaikutustilanteita, missä hoitaja on läsnä-oleva ja kuunteleva aikuinen.

Laaja-alainen osaaminen

Varhaiskasvatuksessa luodaan pohjaa lasten laaja-alaiselle osaamiselle.

Laaja-alainen osaaminen muodostuu tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon kokonaisuudesta. Osaaminen tarkoittaa myös kykyä käyttää tietoja ja taitoja sekä toimia tilanteen edellyttämällä tavalla.

Laaja-alaisen osaamisen alueet (tarkemmin Vasussa)

- Ajattelu ja oppiminen
- Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
- Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
- Monilukutaito ja tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
- Osallistuminen ja vaikuttaminen

Käytämme koko kaupunkia oppimisen ja työnteon ympäristönä.

Käytämme koko kaupunkia oppimisen ja työnteon ympäristönä

Perhepäivähoidossa oppiminen on kokonaisvaltaista ja sitä tapahtuu kaikkialla.

Perhepäivähoidossa toteutetaan laaja-alainen ilmiöpohjainen kokonaisuus, jossa liikutaan ja käytetään koko kaupunkia oppimisen ja työnteon ympäristönä.

Jokainen perhepäivähoitoryhmä on valinnut lapsiryhmänsä kiinnostuksesta lähteneen teeman tälle toimintakaudelle. Hoitajat ovat pohtineet teeman näkymistä viikoittaisessa toiminnassa ja sitä miten kaikki ryhmän lapset pääsevät osalliseksi teeman toteuttamiseen.

Projekti etenee lasten aloitteiden ja ideoiden mukaan, yhdessä leikkien, tutkien ja oivaltaen.

Teemaa toteutetaan pääsääntöisesti ryhmän lähiympäristössä.

Teemassa huomioidaan oppimisen eri osa-alueet: Kielten rikas maailma, Ilmaisun monet muodot , Minä ja meidän yhteisömme, Tutkin ja toimin ympäristössäni, Kasvan, liikun ja kehityn.

Toimintamuotona ja välineinä on mm. satukirjat, tietokirjat, musiikki, laulut, lorut, askartelut, maalaus, jumppa, leikki, liikkuminen, tutkiminen, iPad:n käyttö ja retkeily eri kohteisiin.

Hoitajat kertovat vanhemmille ryhmän teemasta ja siitä miten vanhemmatkin pääsevät osallistumaan teemaan. Ryhmissä dokumentoidaan projektia tarinoilla, piirtämällä, askartelemalla, valokuvilla ja videoilla.

Oppimisen alueet

Oppimisen alueet kuvaavat varhaiskasvatuksen pedagogisen toiminnan keskeisiä tavoitteita ja sisältöjä. Ne ohjaavat henkilöstöä monipuolisen ja eheytetyn pedagogisen toiminnan suunnittelussa ja toteuttamisessa yhdessä lasten kanssa. Oppimisen alueiden aihepiirejä yhdistetään ja sovelletaan lasten mielenkiinnon kohteiden ja osaamisen mukaisesti.

Oppimisen alueet

- Kielten rikas maailma: kielelliset taidot ja valmiudet, kielelliset identiteetit
- Ilmaisun monet muodot: Kehollinen, sanallinen, kuvallinen, musiikillinen
- Minä ja meidän yhteisömme: eettinen ajattelu, katsomuskasvatus, mediakasvatus, lähiyhteisön menneisyys, nykyisyys ja tulevaisuus, mediakasvatus
- Tutkin ja toimin ympäristössäni: teknologiakasvatus, ympäristökasvatus, matemaattinen ajattelu
- Kasvan, liikun ja kehityn: liikkuminen, ruokakasvatus, terveys ja turvallisuus

Kehittämistehtävämme: Kieli-, kulttuuri- ja katsomustietoinen varhaiskasvatus

Olemme pohtineet yhdessä miten ryhmässä olevat kielet, kulttuurit ja katsomukset ovat näkyvillä. Mietimme miten voisimme kehittää ympäristöä kieli- ja kulttuuritietoiseksi sekä katsomussensitiiviseksi. Olemme ideoineet konkreettista toimintoa tai tapahtumaa mistä tulee näkyville ryhmän kielellinen- ja kulttuurinen moninaisuus.

Olemme sopineet, että jokaisessa ryhmässä toteutetaan:

- **Laulutuokioilla:**

Lasten ja aikuisten kotikielillä tervehdyksiä.

Lauluun liitetään leikki ja kuvat. Kaikki lapset pääsevät osallistumaan.

Laulu tulee tutuksi ja on koko toimintakauden mukana laulutuokioilla.

Perheet voivat kertoa mieleisensä kotikielisen laulun-laululeikin ja sitä opetellaan lasten kanssa.

Perheiltä pyydetään erilaisia musiikkivinkkejä.

- Ryhmissä vietetään isovanhempienpäivää, mihin isovanhemmat voivat tuoda tuliaisina leikin, lorun tai sadun.

- Aikuiset luovat toiminnallaan myönteisen ja avoimen ilmapiirin, missä erilaisista kulttuureista voidaan keskustella positiivisessa vuorovaikutuksessa. Oppimisympäristöön tuodaan monikulttuurisuutta ilmentäviä asioita, esim. eri maiden lippuja ja tervehdyksiä.

Liikunta ja liikkuminen

Olemme mukana llo kasvaa liikkuen-toiminnassa.
Ohjelman myötä saamme paljon tietoa ja liikuntavinkkejä eri-ikäisten lasten liikkumiseen.

Noudatamme yhdessä laatimaamme liikuntasuunnitelmaa, missä näkyy lapsen näkökulmasta liikkumisen ilo ja mahdollisuudet. Perhepäivähoitajat ovat tietoisia arjen liikkumisen merkityksestä ja ohjatun liikunnan monipuolisista mahdollisuuksista oppimisen välineenä.

Perhepäivähoidon arkiliikunta on monipuolista. Siirtymiset ryhmän kanssa esim. kirjastoon tai leikkipuistoon tapahtuvat kävellen. Ryhmät tekevät ulkoiluvierailuja toistensa piha-alueille ja käyvät yhdessä lähialue- ja kaupunkiretkillä. Sekä Latokartanossa että Pukinmäessä on monipuoliset mahdollisuudet luonnossa liikkumiseen. Jokainen ryhmä tekee viikoittain retkiä luontoon ja lähialueiden retkipaikoille. Lapsilla on mahdollisuus liikuntaan, vuodenaikojen kulun ja luonnon seurantaan, luonnon kunnioittamiseen ja suojelun merkityksen ymmärtämiseen.

Asukastalo Lavalla Viikissä on viikoittainen salivuoro, missä mahdollistuu monipuolinen sisäliikunta. Salin näyttämöllä on mahdollisuus draamaleikkeihin ja esityksiin. Meidän vuorolla salia käyttävät pääasiassa Latokartanon ryhmäperhepäiväkodit. Pukinmäessä on mahdollisuus käyttää päiväkotit Savelan salia.

Vanhempien kanssa keskustellaan perheiden liikuntatottumuksista, arjessa liikkumisesta ja liikkumiseen liittyvistä ryhmän toimintatavoista. Perheet voivat retkeillä ryhmän retkipaikoilla ja ryhmät perheiden lempipaikoilla lähiympäristössä.

Yhteistyö ja viestintä

Huoltajien osallisuus

- Päivittäiset kohtaamiset ovat vuorovaikutteisia: henkilökunta, lapsi ja huoltajat vaihtavat kuulumisia lapsesta ja toiminnasta.
- Aloitus-, lapsen vasu- ja Hyve 4-keskusteluissa huoltajat ja lapsi tulevat kuulluksi.
- Järjestämme vanhempainiltoja ja –tapaamisia, yhteisiä tapahtumia sekä juhlia.
- Tiedotamme huoltajia puhelimitse, tekstiviestein ja sähköpostitse sekä paperisilla tiedotteilla. Myös erilaiset sosiaalisen median kanavat voivat toimia tiedonlähteinä.
- Huoltajilla on mahdollisuus osallistua toimintaan ja tehdä ehdotuksia toiminnan sisällöstä. Ideoita ja ajatuksia vaihdetaan puolin ja toisin. Otamme myös mielellämme vastaan palautetta toimintamme kehittämiseksi.

Monialainen yhteistyö

- Yhteistyötahojamme ovat kaveripäiväkodit, neuvola, kiertävä varhaiskasvatuksen erityisopettaja, varhaiskasvatuksen S2-opettaja sekä tarvittaessa terapeutit, lastensuojelu- ja varhainen tuki.
- Ryhmät tekevät yhteistyötä erilaisten tapahtumien ja retkien merkeissä kirjaston, seurakunnan, Malmitalon, leikkipuistojen ja muiden perhepäivähoitoryhmien kanssa.

Dokumentointi, arviointi ja kehittäminen

Pedagogisen toiminnan arvioinnin tarkoitus on varhaiskasvatuksen kehittäminen sekä lasten kehityksen ja oppimisen edellytysten parantaminen. Toiminnan arviointi on systemaattista ja säännöllistä, ja sitä tehdään niin toimipiste- kuin ryhmätasollakin.

Arviointi perustuu dokumentoituihin tosiasioihin ja arviointia tehdään suhteessa varhaiskasvatussuunnitelman tavoitteisiin sekä toimipisteen toimintasuunnitelmaan.

Pedagoginen dokumentointi

Perhepäivähoidossa arvioidaan toimintaa säännöllisesti yhteisissä työpaikkakokouksissa. Arviointi perustuu toiminnan dokumentointiin, havainnointiin ja kirjaamiseen.

Lasten leikkiä ja toimintaa dokumentoidaan ja havainnollistetaan vanhemmille kuvien ja videoiden avulla. Yksityiskohtaisempi arviointi tapahtuu ryhmässä henkilökunnan välisissä keskusteluissa ja vanhempain tapaamisissa päivittäin.

Lasten kanssa keskustellaan päivän tapahtumista ja saadaan palautetta mitä lapset pitivät mistäkin toiminnasta, mitä he oppivat ja mitä toivovat.

Lasten tekemiä töitä arvostetaan ja pidetään esillä.

Lapset kertovat leikeistään ja tekemisistään ja esillä olevista töistään vanhemmille.

Ryhmäperhepäivähoitajat ja perhepäivähoitajat tekevät lasten vasuista ryhmän vasukoonnin, mikä ohjaa toimintaa ja säännöllistä arviointia.

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelman asioista keskustellaan vanhempien kanssa useasti vuoden mittaan.